

NOROVIRUSI

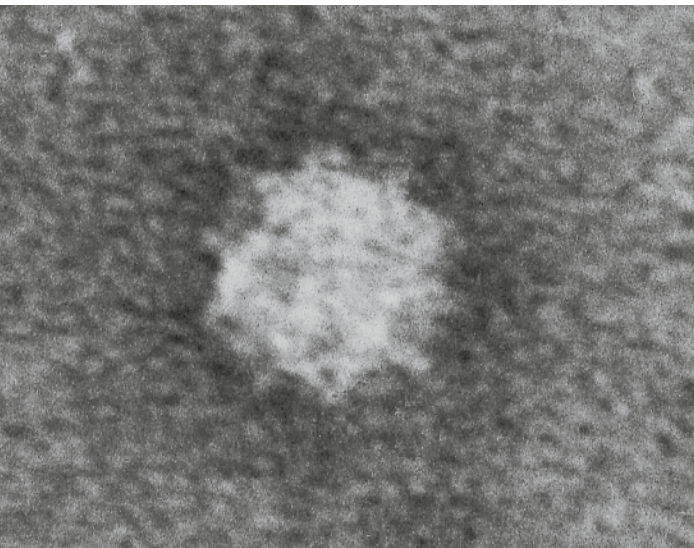
NOROVIREN (BKS)

Humanmedizin

Što/Šta su norovirusi?

Norovirusi su virusi koji uzrokuju gripu želuca i cr/ij/eva (= gastroenteritis). Norovirusi jako su otporni na utjecaje/uticaje okoline te su odgovorni za većinu obolenja od proljeva/diareje kod d/j/ece i odraslih. Vrijede/Važe kao najčešći uzrok za izbijanje povraćanja i proljeva/diareje u kolektivnim ustanovama kao što su škole, bolnice i domovi za starije i bolesne.

Elektronsko mikroskopska snimka norovirusa, veličina: ø 27 – 32 nm

Kako se očituje bolest/obolenje?

Ljudi svih starosnih skupina / dobi starosti mogu obol/j/eti od norovirusa. Od norovirusa može se obol/j/eti i ponovo. Bolest/obolenja od norovirusa ponajčešće se pojavljuju u zimskim m/j/ esecima. T/j/elesne tegobe su povraćanje i proljev/diareja, često ih prati mučnina i trbušni bolovi / bolovi u stomaku, ponekad glavobolja, bolovi mišića i iznemoglost. Često bolest/obolenje započne sasvim iznenada s/a povraćanjem poput eksplozije. U pojedinim primjerima/slučajevima može nastupiti um/j/erena vrućica / povišena temperatura. Obično 15 do 48 sati nakon/posle zaraze virusom dolazi do poteškoća i bolest/obolenje prestaje nakon/posle 1 do 2 dana samo od sebe. Ponajviše puta bolest/obolenje teče bezopasno i blago. Pojedinačno, osobito kod starijih ljudi ili dojenčadi, u slučaju velikih gubitaka tekućine može međutim doći do potrebe da se pacijenta za kraće vr/ij/eme primi u bolnicu.

Kako se bolest u/s/tvrđuje?

Na temelju/osnovu poteškoća liječnik/lekar koji obavlja liječenje/tretman može zaključiti da se radi o infekciji norovirusa. Konačna potvrda prosl/ij/edi u mikrobiološkoj laboratoriji na osnovu dokaza virusa (= od viralnog antigena ili viralne nukleinske kiseline) u stolici.

Koliko su norovirusi zarazni/kužni?

Kako se bolest prenosi?

Norovirusi su vrlo zarazni/kužni i lako se prenose od osobe do osobe. U stolici i u ispuvčanom sadržaju obol/j/ele osobe dokazivi su u velikim količinama. Poznati su sl/j/edeći načini prenošenja:

- direktan kontakt s/a inficiranom osobom (stolica i ispuvčan sadržaj želuca)
- kontakt s/a finim kapljicama koje lebde u zraku (sadrže noroviruse) nakon/posle povraćanja
- kontakt s/a površinama ili predmetima koji su bili onečišćeni sa norovirusima
- konzumiranje jela i pića živežnih/životnih namirnica koje su bile onečišćene od osoba/lica inficiranih norovirusima

Prema dosadašnjim spoznajama od životinja ne proizlazi nikakva opasnost zaraze za čovjeka.

Molekularno biološko u/s/tvrđjivanje uzročnika/izazivača

Koliko dugo postoji opasnost od zaraze?

Osobe/lica inficirane norovirusima zarazne su najmanje 2 dana nakon/posle prestanka znakova bolesti. U ovoj fazi bolesnici izlučuju uzročnike/izazivače bolesti u stolici. Uzročnik/Izazivač bolesti može se dakle lako pren/ij/eti na druge osobe / druga lica. Norovirusi kadkad/ponekad mogu biti još otprilike 1 do 2 tjedna/ nedelja izlučeni stolicom (jako u maloj koncentraciji). Tako je od velikog značenja/važnosti da se i nakon/posle prestanka bolesti/ obolenja poduzimaju posebne higijenske m/j/ere opisane kako sl/ij/edi:

Kako se mogu zaštititi od infekcije?

Ne postoji nikakvo cjevivo/vakcinisanje kojim bismo se zaštitili od norovirusa. Tako uzimanje u obzir / uvažavanje općih/opštih higijenskih pravila (npr. pranje ruku pr/ij/e jela i nakon/posle svake upotrebe WC-ja / klozeta) predstavlja glavni stup sprečavanja zaraze/infekcije.

Što/Šta činiti / trebam da radim ako sam obolio / obol/j/ela od norovirusa?

Oboljele osobe / Obolela lica moraju uzeti u obzir sl/j/edeće m/j/ere:

- Kod kontakta s/a stolicom ili povraćenim sadržajem za sigurno uklanjanje norovirusa s ruku treba upotr/ij/ebiti dezinfekcijsko sredstvo za ruke prov/j/erene učinkovitosti/delotvornosti protiv virusa. Takva se sredstva dobiju npr. u ljekarnama/apoteci. Ako želite točnije/tačnije podatke/informacije, obratite se Vašem liječniku/lekaru ili zdravstvenoj ustanovi. Tih m/j/era treba se pridržavati za vr/ij/eme bolesti/obolenja i još najmanje 2 dana (bolje je i 2 tjedna/nedelje) posl/ij/e jenjavanja/prestanka poteškoća. Temeljito pranje ruku sapunom nakon/posle svake upotrebe WC-ja / klozeta i pr/ij/e svakog jela.
- Za vr/ij/eme akutne faze bolesti/obolenja ne treba pripremati jela za druge osobe/lica.

- Oboljele osobe / Oboljela lica koja na svom radnom m/j/estu rade sa živežnim/životnim namirnicama do 48 sati nakon/posle prestanka simptoma ne smiju doći na posao. To upravo tako vrijedi/važi i za osobe/lica u javnim ustanovama (dječji vrtići/ kindergarteni, starački domovi itd.).

Kontaktne osobe / Kontaktna lica u istom kućanstvu/ domaćinstvu moraju uzeti u obzir sl/j/edeće m/j/ere:

- Temeljito pranje ruku sapunom, posebice/specijalno posl/ij/e svake upotrebe WC-ja / klozeta.
- Temeljito pranje ruku sapunom pr/ij/e svakog jela i pr/ij/e svakog pripremanja jela. Načelno/principijelno vrijedi/važi: Kod kontakta s/a stolicom ili povraćenim sadržajem obol/j/ele osobe/lica (npr. pelenama, rubljem, posteljinom ili drugim predmetima, oprljanim norovirusima) za sigurno otklanjanje norovirusa s ruku treba se upotrijebiti/koristiti dezinfekcijsko sredstvo za ruke prov/j/erene učinkovitosti/delotvornosti.
- Higijenski predmeti/artikli (kao što su ručnici, četkice za zube) ne sm/ij/u se upotrebljavati/koristi zajednički s drugim osobama/licima
- Živežne/ Životne namirnice koje je jela obol/j/ela osoba/lice odnosno s/a kojom je imala kontakt, treba se skuhati/skuvati ili poništiti.
- Spr/ij/ečiti treba t/j/elesni kontakt s obol/j/elom osobom/licem, npr. rukovanje.

M/j/ere opreza kod čišćenja za vr/ij/eme i posl/ij/e faze bolesti/obolenja:

- Površine koje su bile uprljane stolicom ili povraćanjem sadržajem moraju se temeljito očistiti (po mogućnosti upotrebljavaju/primenjuju se gumene rukavice za domaćinstvo/kućanstvo, a iste se nakon/posle uporabe/upotrebe odstranjuju – tekućina se upija papirnim ručnicima i odstranjuje u WC/klozet. Nakon/posle toga površine se očiste pomoću sredstva za čišćenje u domaćinstvu/kućanstvu. Zbog sigurnog otklanjanja virusa potrebna su dezinfekcijska sredstva prov/j/erene učinkovitosti/delotvornosti, npr. takva koja se dobiju u ljekarnama/apoteci. Za točnije/tačnije vijesti/informacije, obratite se Vašem liječniku/lekaru ili zdravstvenoj ustanovi.
- Onečišćenu od/j/eću, posteljinu i ručnike/peškire perite na temperaturi od 60° C (ili višoj)
- Kuhinjsko posudje može se čistiti kao obično.

M/j/ere opreza u slučaju gomilanja za izb/j/eganje daljih prim/j/era obol/j/enja u ustanovama ili domaćinstvu/kućanstvu:

- Treba obaviti dezinfekciju površina te pri/ij/e svega sanitarnih uređaja pomoću dezinfekcijskih sredstava ispitane učinkovitosti/

delotvornosti/ protiv norovirusa. Za točnije/tačnije podatke/informacije, obratite se Vašem liječniku/lekaru ili zdravstvenoj ustanovi.

- Za vr/ij/eme kad se nagomilavaju obol/j/enja, treba se upotrebljavati sredstvo za dezinfekciju ruku ispitane učinkovitosti/delotvornosti protiv norovirusa.
- U dogovoru/utanačenju s/a poslodavcem preporučuje se da obol/j/ela osoba ne dodje na svoje radno m/j/esto za najmanje 2 dana.

Postoji li terapija?

Trenutno nema nikakvih medikamenata koji bi bili učinkoviti/delotvorni protiv norovirusa. Antibiotici su učinkoviti/delotvorni jedino protiv bakterija, stoga ih kod infekcije norovirusima treba izb/j/egavati! Važno je da se popije dovoljno tekućine u obliku vode (npr. voćni sokovi, čajevi) ili specijalne m/j/ešavine elektrolita iz Vaše ljekarne/apoteke kako bi izjednačili gubitak tekućine i mineralnih soli.

Dalje informacije na temu norovirusa ćete dobiti / dobićete kod preporučene centrale norovirusa u zemlji.

Ta centrala provodi sl/j/edeća specijalna istraživanja:

- RT-PCR dokaz virusa RNA
- Dokaz antigena pomoću ELISA
- Molekularno biološko tipiziranje norovirusa

Dalje podatke/informacije dobiti ćete / dobićete u uvodnim uputama „**Postupak kod izbijanja gastroenteritisa usljed norovirusa u bolnicama i ustanovama stacionarne n/j/ege**“, 3. izdanje/naklada 2008. godine koju je izdala Österreichische Agentur für Gesundheit und Ernährungssicherheit (www.ages.at) – u suradnji/saradnji sa Saveznim ministarstvom za zdravlje.

Kontakt/Kontakt:

Nacionalna referenčna centrala za noroviruse:
AGES – Österreichische Agentur für
Gesundheit und Ernährungssicherheit GmbH
Institut für Medizinische Mikrobiologie und Hygiene
Dr. Ingeborg Lederer / PD Dr. Burkhard Springer
Beethovenstraße 6, A-8010 Graz
tel.: +43 (0) 50 555-61217
fax: +43 (0) 50 555-61110
humanmed.graz@ages.at
www.ages.at

Impresum/Impressum:

Izdavači/*Herausgeber:*
AGES - Österreichische Agentur für
Gesundheit und Ernährungssicherheit GmbH
Spargelfeldstraße 191, A-1220 Wien

Graphische Gestaltung: Corsaro Graphic Design

Fotos: AGES, Archiv

© AGES, 1. Auflage, November 2009

Vaša nadležna zdravstvena služba (područno po/glavarstvo, magistrat)

Sva prava pridržana. Pretisak – takodjer i d/j/elimičan – ili bilo kakvo drugo umnožavanje odnosno obrada ili distribucija pomoću elektroničkih sustava/sistema, dozvoljen je samo uz pisnu suglasnost/odobrenje tvrtke/firme AGES – Österreichische Agentur für Gesundheit und Ernährungssicherheit GmbH.